

Zkušenosti z organizace a konání společných opatření bojové přípravy útvárů a jednotek spojeneckých armád

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálmajora B. E. Gajdukova, uveřejněný v „Informačním sborníku Štábu spojených ozbrojených sil států — účastníků Varšavské smlouvy, čís. 17/1979.

Nezbytnost přípravy útvarů a jednotek k vedení aktivní, rozhodné a vysoce manévrové bojové činnosti s dovedným využitím bojových možností všech druhů výzbroje a bojové techniky, s vysokým ideovým přesvědčením, odolností a fyzickou vytrvalostí vojáků, značně zvyšuje požadavky na velitele, politické a inženýrsko-technické kádry spojeneckých armád.

Komunistické a dělnické strany věnují péči neustálému zvyšování bojové pohotovosti spojeneckých armád a spojených ozbrojených sil, jejich vybavení soudobými druhy výzbroje a bojové techniky, zvyšování kvality výcviku a výchovy vojáků a zavádění pokrokových forem a metod do praxe bojové přípravy.

Významné místo při plnění těchto úkolů mají společná opatření spojeneckých armád. K těmto opatřením patří především různá společná cvičení k přípravě štábů a vojsk, která řídí velení Spojených ozbrojených sil a národní velení, dále nácviky, shromáždění a porady vedoucích funkcionářů bratrských armád, bojové použití raket a bojové střelby útvarů a jednotek vojsk PVO spojeneckých států ve výcvikových prostorech SSSR atd.

V bojové spolupráci v průběhu posledních let nabývají na stále větších rozměrech společná opatření při přípravě útva-

rů, ale zvláště jednotek různých druhů vojsk a speciálních vojsk, uskutečňovaná podle plánů dvoustranné spolupráce mezi armádami.

Na základě dvoustranných dohod mezi ministerstvy obrany spojeneckých států jsou rozpracovávány pětileté a roční plány společných opatření v bojové přípravě útvarů a jednotek, které po vzájemném projednání a sladění na generálních (hlavních) štábech získávají charakter plánovaných opatření pro vojska, která se jich zúčastní.

Tyto plány zpravidla obsahují stanovené cíle a předpokládají konání společných taktických (takticko-speciálních) cvičení, nácviku, skupinových zaměstnání, společných soustředění ve výcvikových prostorech a dále vzájemné využívání střelnic, speciálních výcvikových objektů a vybavení.

Kromě toho plány předpokládají společná opatření mezi útvary a jednotkami spojeneckých armád, dislokovaných v jedné nebo blízkých posádkách, opatření k internacionální výchově vojáků atd.

Významnou úlohu při upevňování bojového přátelství mají společná taktická (takticko-speciální) cvičení, zaměstnání a nácviky. Při plnění společných úkolů v jejich průběhu se vojáci bratrských armád

navzájem poznávají, učí se umění soudobého boje, více si uvědomují svoji internacionální povinnost, jsou více proniknuti pouty přátelství a vzájemné úcty. Současně tato cvičení (zaměstnání, nácviky) zvyšují bojovou připravenost vojsk, přípravu velitelů a štábů k vedení bojové činnosti společným úsilím sil a prostředků různých národních příslušností.

Důležitý význam v těchto otázkách mělo rozšíření rozsahu společných taktických cvičení, tj. od divizních až po rotní. To značně zlepšilo přímé kontakty nižších velitelských stupňů a vojáků v celku.

Od roku 1975 plánuje Štáb spojených ozbrojených sil konání společných plukovních taktických cvičení, včetně cvičení s bojovou střelbou.

Společná plukovní taktická cvičení s bojovou střelbou na střelnicích jiných armád se konala poprvé v roce 1975. Dokázala rostoucí bojové mistrovství velitelů, dovednost organizovat součinnost a spolehlivě řídit palbu a manévr v situaci, co nejvíce přiblížené k bojové.

Konání společných cvičení předcházela velká organizátorská práce příslušných národních velení při přípravě vojáků, velitelů všech stupňů, techniky a výzbroje a při organizaci materiálně technického zabezpečení.

Pro přípravu a uskutečnění takových výcvikových opatření a sladování všech otázek, které se přitom vyskytovaly, byly vytvářeny smíšené řídicí skupiny z představitelů spojeneckých armád — účastníků cvičení.

V průběhu cvičení byla zpravidla organizována pracovní setkání různých kategorií cvičících ke sladění otázek součinnosti a upevnění bojového přátelství.

Nejvíce rozšířenou formou spolupráce v otázkách bojové přípravy mezi spojeneckými armádami, a to jak co do množství společných opatření, tak co do jejich různorodosti a bezprostřednosti styků vojáků, jsou společná taktická cvičení (zaměstnání a nácviky) rot (baterií) druhů vojsk a speciálních vojsk.

Tato cvičení a zaměstnání řídí jeden z velitelů praporů nebo rot aktivní účasti důstojníků druhé spojenecké armády.

Pro společná taktická cvičení (zaměstnání) je charakteristická vysoká úroveň bojové přípravy zúčastněných útvarů a jednotek. To napomohlo dosažení stanovených učebních cílů.

Tato opatření se osvědčila a přispěla ke zdokonalení organizace a metodiky taktické přípravy, získání jednotných názorů na tyto otázky výcviku a výchovy vojáků, napomohla zlepšení polní vycvi-

čenosti útvarů a jednotek, růstu politické uvědomělosti vojáků, prohloubení internacionálních svazků a upevnění bratrství ve zbrani mezi vojáky spojeneckých armád.

Při rozšiřování spolupráce v oblasti bojové přípravy jednotek a útvarů mají podstatný význam společná soustředění ve výcvikových prostorech. V jejich průběhu dochází k výměně zkušeností z výcviku a výchovy vojáků, k formování a prohlubování pout přátelství a bratrství ve zbrani, ke zvýšení odpovědnosti a vědomí internacionální povinnosti za obranu vlasti a celého socialistického společenství.

V podmínkách společného života a výcviku získává smysl bratrství konkrétní výraz a má určitý obsah.

V posledních letech byla ve spojeneckých armádách organizována a uskutečněna různá společná soustředění jednotek ve výcvikových prostorech, která se lišila svým obsahem, zaměřením, množstvím zúčastněných jednotek a jejich příslušností.

Mezi nejdůležitější patřila třicetidenní soustředění tankových a motostřeleckých jednotek. Jejich cílem byl společný výcvik, politickovychovná a kulturně masová práce. Dále to byla osmidená soustředění nejlepších jednotek druhů vojsk, jejichž cílem byla výměna zkušeností z organizace provozu a oprav bojové techniky a plánování kulturně politických opatření.

Za tím účelem byly budovány prostory, které zabezpečovaly organizaci a konání zaměstnání bojové přípravy, politickovychovných opatření a životní podmínky vojáků. Na soustředěních byly vytvářeny kombinované prapory, jejichž jednotky plnily úkoly zaměstnání podle společného rozvrhu. Velení společných soustředění ve výcvikových prostorech bylo vytvářeno z národních armád, u které bylo soustředění uskutečněno.

Na období soustředění byl zpracováván speciální program, který předpokládal politické školení, taktická zaměstnání, palebná, speciální a pořadová zaměstnání, tělesnou přípravu a řízení vozidel.

Na těchto soustředěních měly velký význam různé závody a soutěže mezi vojáky spojeneckých armád zaměřené k dohodování norem, k výměně zkušeností z bojové přípravy a výchovy vojáků.

Organizovali jsme ukázková zaměstnání s technikou k plnění jednotlivých cvičení výcvikového plánu.

Program třicetidenních shromáždění většinou předpokládal:

— 2—3 dny na řešení organizačních otázek rozmístění jednotek ve společném táboře,

— 20—22 dny na zaměstnání (výcvik),

— 2—3 dny na kulturně masová opatření,

— 2—4 dny — záloha velení shromáždění na údržbu techniky, strážní služby a plnění dalších úkolů.

Na osmidených shromážděních bylo vyčleněno na bojovou přípravu jen 4 až 5 dnů, což plně nezabezpečovalo dosažení cílů ve výměně zkušeností z organizace údržby a oprav bojové techniky.

Tvůrčí rozvíjení forem výcviku na soustředěních umožňovalo přechod od výcviku v národních skupinách k výcviku v kombinovaných skupinách a v dalším i ke společným praktickým zaměstnáním jednotek.

Společná soustředění ve výcvikových prostorech mají bezpochyby velký politický vliv na vojáky, jsou dobrou školou vlastenecké a internacionální výchovy, probíhají v duchu přátelství a tvůrčí činnosti, vzájemné pomoci a zanechávají hluboké vzpomínky u vojáků bratrských armád. Politický vliv soustředění se neomezuje jen na období jejich konání. Po skončení soustředění a návratu vojáků ke svým útvarům jsou účastníci svéráznými nositeli internacionalismu, který získali za dobu pobytu ve společném výcvikovém prostoru. Získané návyky a znalosti, pocit přátelství a vzájemného chápání jsou rozšiřovány mezi vojáky a tak ovlivňují ještě větší množství vojáků. Jednotky, které se zúčastnily soustředění, jsou nositeli pokrokových zkušeností a zpravidla dosahují nejlepších výsledků v bojové přípravě a ve vojenské kázni.

Nejvýhodnější organizace a neúspornější z hlediska materiálních prostředků je spolupráce mezi útvary a jednotkami spojeneckých armád, dislokovaných v jedné nebo blízko sebe rozmístěných posádkách. Tam se nejlépe vytváří prostředí bezprostřední a denní součinnosti v otázkách bojové přípravy a internacionální výchovy vojáků. Otázky společného zájmu se zpravidla včas koordinují mezi oběma stranami a vyjadřují se v příslušných plánech a rozvrzích zaměstnání. Společná opatření se uskutečňují v posádkách s využitím všech výcvikových objektů, bojové techniky, učeben, různých sportovních, kulturních a pro život nutných zařízení. To umožňuje, kromě dříve uvedených forem spolupráce, seznamovat vojáky s bojovou technikou a výzbrojí jiné spojenecké armády, zvláště v období přeobrazení útvarů, vyměňovat zkušenosti z obsluhy zbraní a plnění různých norem. V širokém měřítku jsou organizovány společné a vojenskopraktické soutěže.

Výměna lektorů, filmu, společné informace, porady a rozpravy umožňují jednotlivým kategoriím vojáků hlouběji poznat bojové přátele, dělit se s nimi se vším novým, pokrokovým, zpřístupnit všem spojeneckým vojskům nejlepší výsledky z praxe výcviku a výchovy vojáků.

Důležitou formou spolupráce útvarů a jednotek spojeneckých armád v oblasti bojové přípravy je vzájemné využívání střeľnic a výcvikových objektů.

Vzájemné využívání střeľnic mezi útvary a jednotkami Sovětské armády (skupin vojsk) a spojeneckých armád se uskutečňuje systematicky a bezplatně na základě vzájemného dohovoru mezi veliteli vojenských okruhů (správy MNO) a skupinami vojsk Sovětské armády a vyjadřuje se v ročních plánech bojové přípravy.

Střeľnice (výcvikové prostory) se využívají hlavně na taktická cvičení, bojové střeľby a jiná opatření, která ztěžují nebo neumožňují jejich konání na vlastních střeľnicích (v prostorech). Svazky a útvary přitom plně využívají všechny objekty a zařízení, které jsou na střeľnicích (v prostorech).

Složitější charakter má spolupráce ve formě vzájemného využívání střeľnic (výcvikových středisek), které jsou na území jiných spojeneckých států. Jako příklad této spolupráce může sloužit vzájemné využívání výcvikových středisek (prostorů) Polskou armádou a ČSLA k výcviku v horském a rovinatém terénu.

Taková praxe umožňuje cvičit jednotky k činnosti v různých terénních podmínkách bez nutnosti budovat a vybavovat výcvikové materiální základny potřebnými objekty v každé armádě.

Spojenecké armády, v souladu s dvoustrannými protokoly, plně zabezpečují v určených výcvikových střediscích (prostorech) pobyt jednotek jiných armád a předeávají k jejich používání objekty výcvikové základny a bojovou techniku; zabezpečují potřebné materiální a technické prostředky i zdravotnickou péči. K přepravám vojsk využívají stejné prostředky železniční dopravy, protože střídání na střeľnicích (v prostorech) se uskutečňuje ve stejné době.

Taková forma spolupráce značně rozšiřuje možnosti bojové přípravy vojsk bratrských armád, napomáhá kvalitativnímu polního výcviku vojsk a upevňování bojového přátelství, umožňuje hospodárně využívat sil a prostředků k vybudování potřebné výcvikové materiální základny.

V období konání všech společných opatření v bojové přípravě je věnována

zvláštní pozornost organizací a uskutečňování politickovýchovné práce. Hlavní obsah směřoval k rozšíření a prohloubení znalostí vojáků o životě bratrských národů spojeneckých států, a jejich úspěších ve výstavbě komunismu a socialismu a o úloze a významu organizace Varšavské smlouvy. Na základě těchto znalostí se formovaly u vojáků vysoké vlastenecké a internacionální kvality, dále se upevňovaly a rozvíjely přátelské svazky. K tomu byly využívány společné tematické večery, kvízy, přednášky a besedy, exkurze na místa bojů sovětských a bratrských armád v letech druhé světové války, smuteční shromáždění na hřbitovech padlých hrdinů, setkání s pracujícími v průmyslových závodech, setkání s národní mládeží, společné koncerty umělecké tvořivosti a jiné formy politické výchovy vojáků.

Všechna tato opatření měla značný politický vliv na vojáky a byla dobrou školou vlastenecké a internacionální výchovy. Je to zvláště důležité také proto, že jejich politické působení se neomezuje jen na období konání společných opatření. To napomáhá formovat u každého vojáka vysoké morální kvality, které jsou

tak nezbytné pro úspěšné plnění úkolů komunistické výstavby a boje s buržoazní ideologií.

Společná opatření v bojové přípravě útvarů a jednotek spojeneckých armád jsou systematická a konají se na vysoké organizačně metodické úrovni se zapojením velkého množství vojáků. Zvyšují kvalitu a účinnost bojové přípravy, napomáhají rozpracovávat nejučelnější způsoby zacházení se zbraněmi, přispívají ke zkvalitňování metodiky výcviku a výchovy vojáků.

Používané formy a způsoby bojové spolupráce v rámci společných opatření napomáhají zvyšovat polní výcvik vojsk, plnit bojové úkoly útvarů a jednotek různé národní příslušnosti v těsné součinnosti, prohlubovat vysoké morálně bojové kvality a dále upevňovat přátelství, bojovou spolupráci a internacionální pouta.

Další rozšíření spolupráce v bojové přípravě na nižších vojenských stupních bude přispívat ke zvyšování bojeschopnosti spojeneckých vojsk, prohlubování a rozvíjení jejich internacionálních svazků a upevňování obranné síly Spojených ozbrojených sil v celku.